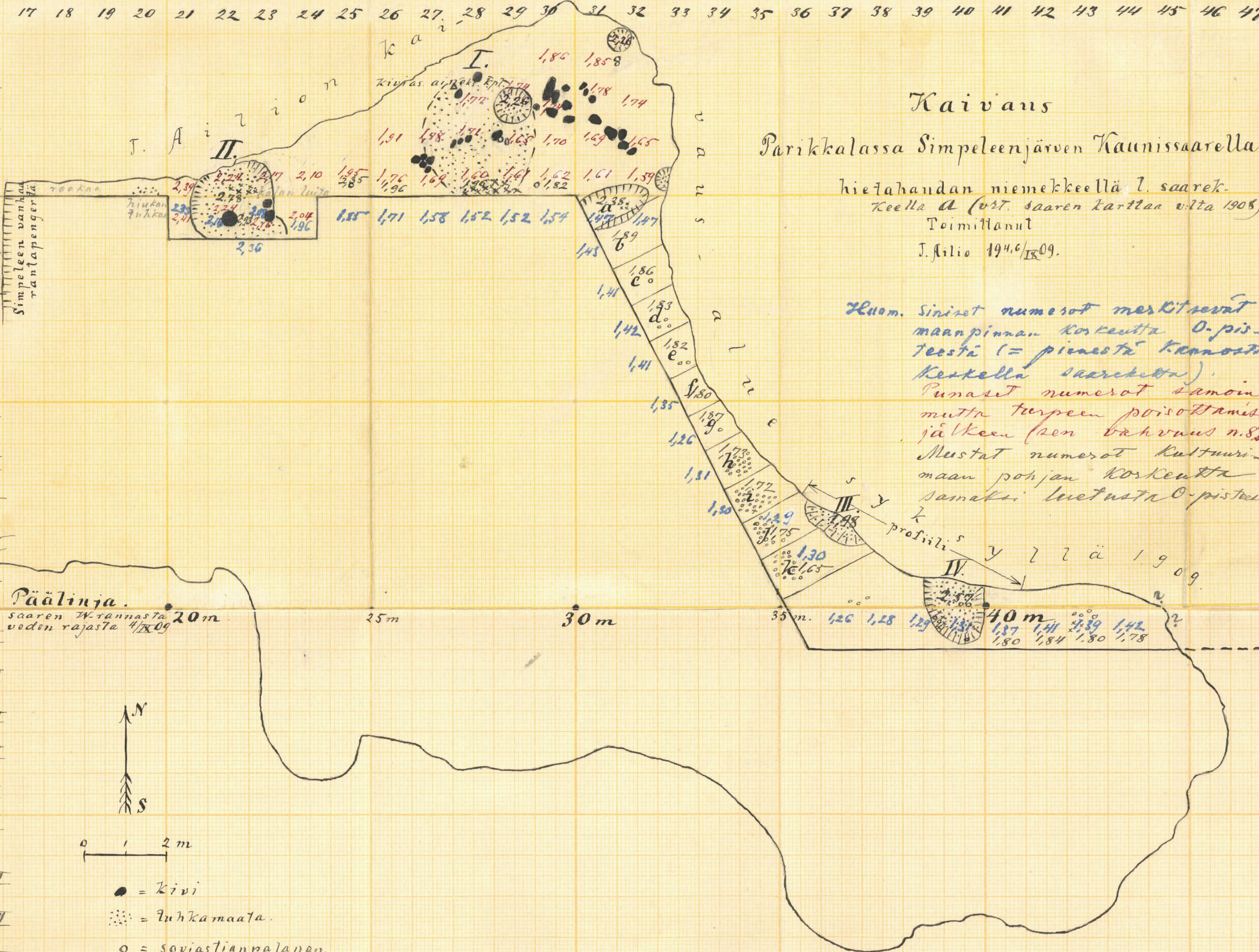

J. Ailion
Kaivaustyö
Parikkalan Kunnissaaren
Kivik. asuinpaikalla
4-6 p. elok. 1909.

(Tertomukseen liittyä paitsi
ed. vuoden kertomusta kuvineen
ja luetteloineen - H. M. 5195:1-13 -
1 kaivauksen asemapiirros
1 poikkileikkaus lietikuooppain
koddatta
H. M. 1. 5427:255-274)

I 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47

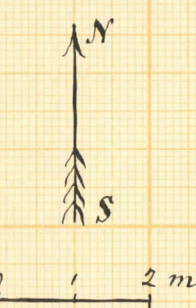
II
III
IV
V
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
XX
XXI
XXII
XXIII
XXIV

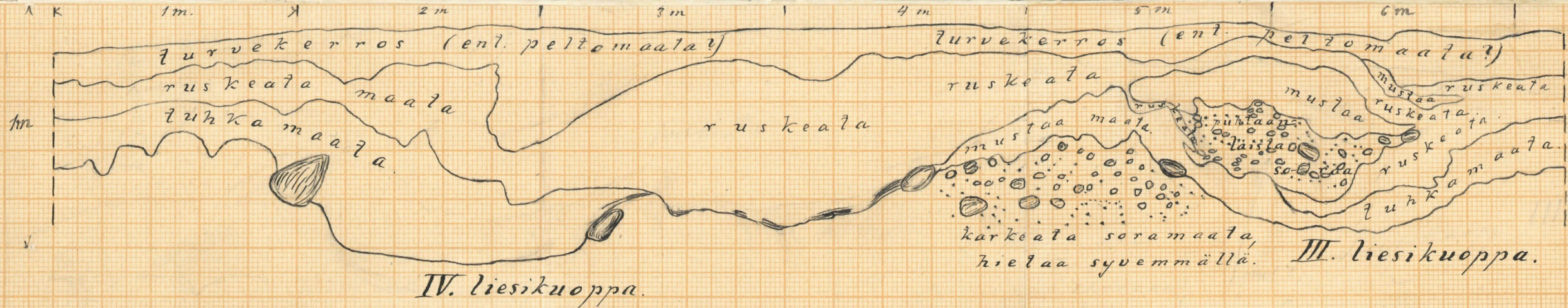
Kaivans
 Parikkalassa Simpeleenjärven Kaunissaarella
 hietahandan niemekkeellä I. saarek-
 keella a (vrt. saaren karttaa v:ta 1908)
 Toimittanut
 J. Ailio 1946/IX 09.

Huom. Siniset numerot merkitsevät maanpinnan korkeutta 0-pisteestä (= pienestä kannosta keskellä saarekelta). Punaiset numerot samoin mutta turpeen poisottamisen jälkeen (sen vahvuus n. 8 cm). Mustat numerot kulttuurimaan pohjan korkeutta samaksi luetaan 0-pisteestä.

Päälinja.
 15 m saaren W-rannasta 20 m veden rajasta 4/IX 09

- = kivi
- ⋯ = tuhkamaata.
- o = saviasianpalanen
- xx = luunsiruja.
- I-IV = tulensijojä (tuhkaposia)

Profiili kerrossuhteista IV. ja III. liesikuopan kohdalta, hietahautaan pistäyvän niemekkeen laidalta
 Parikkalassa Simpeleen Kaunnissaareissa.

Tehnyt J. Ailio 6/IX 09.

Parikkalan Kaunissaaren
Kivikauden asuinpaikka.

Matkan
tarkoitus.

Kesällä 1908 tekemälleni mat-
kalla havaitsin, että suurimman,
puheenaolevalla paikalla aijemmin
sijainneesta Kivikauden asuin-
paikasta jäljellä olevan alueen
eli a-saarekkeen (ks. kartta ai-
helmaa) reunat olivat jyrkkyy-
tensä vuoksi y.m. vaarassa va-
jota alas. Niillä näkyi kuitenkin
selviä Kivikautisen asu-
tuksen merkkejä, m.m. keon-
tavia tuleusijoja, joiden laatu
reunan vajotesta etim. tiedän-
olon kautta jäisi ainiaaksi tun-
tematta. Tutkimusohjelmaksi ke-
sällä 1909 kuuluu siten otit-
taisten kaivauksen teko paikalla,
etupäästä ^{juuri} saarekkeen reunoilla,
samalla saadaksen selvyyttä
asuinpaikan ja sen kaluston
luonteesta.

Kaivaus.

Kaivausalue käsitti kaik-
kiaan n. 65 m² laajuisen alu-
een saarekkeen pohjoista
reunaa pitkin (ks. kaivaus-
kartta). Pohjoisimmilla linjoilla
I-V oli maaperä hyvin kar-
keata ja kivistä vierinkivi-
soraa, joka turpeen alla oli

Kerros-
järjestys.

punertavaa ruskeata, epätasaisen
syvälle ulottuvaa, n. 20-40 cm.
syvyyteen ja monissa keopau-
teissa syvennälle. - Muulla
kaivaus-alueella oli maaperä
pienoollaista sientä. Reudulla
k. etim. oli mustaa, n. 15 cm. vah-
vuisen pintakerroksen alla pu-
nertavaa hienoa maata ^{ruskeasti}
10 cm. ja sitte tukkamaata ^(pienistä tukista)
n. 40 cm. syvyyteen, missä puhdas
sora alkoi. Samalla oli ker-
rosjärjestys reuduilla c-i,
vahvuudelleen vaan kerrokset
hiukan vaihtelivat. Pohjamaa
alkoi enintään 61 cm. syvyy-
dessä. Kerrosjärjestystä reu-
dujen j ja k reudulla ymmä-
rättä sitänpäin osottaa
erityinen profiilipiirros, josta
edempänä lähemmin.

Tulensijat.

Huomattavimmat asutus-
jäännökset olivat paikalla ta-
vatut 4 tulensijaa. Saarek-
keen pohjoisimmalla kolkalla
esiintyi siellä täällä sora se-
assa tukkamaata, m. m. kahdesta
pienestä keopanteesta saarek-
keen reunalla (reuduilla V: 33 ja L: 32).
Suurempi, 6-7 m² laajuinen tuh-
kaalue paljastui näiden keo-
panteiden lähellä, ja se on
kaivauskartalla merkitty tulensijaksi.

Sen paikalla esiintyi hajallaan
jotkun verran kiviä, mutta ta-
hallista järjestystä niiden a-
settelussa oli vaikeata havaita,
vaan lienevät ne ainakin esim-
mat luonnon asettelemia. Tulen-
sijan koillisella laidalla ilmenei
1 m² laajuinen, 52 cm syvä-
nen tukkakoppa (ehkäpä hii-
loksen säilyttämistä varten ylä-
yon).

Syvemmälle ulottuva tuk-
kaala oli II Tulensijan koh-
dalla, joka alkoi noin 4 m päässä
edelläkerrotun reunasta ja
oli laajuudeltaan 4-5 m² (ete-
läiseen, paljastamatta jääneen
reunan kanssa). Tällä alalla
esiintyi kiveä tukkaporoa,
jotka keskellä oli 1 isompi ja
2 pienempää kiveä (liesikiviä).
Täälaidalla muodostui Tulen-
sija toivon keopanteen ja siinä
oli tukkamaan raja jyrkkä,
mutta länsipuolella muuttui
tukka vähitellen ja samasta
tasosta (siis keopanteessa
olematta) harmaaksi hieta-
maaksi. Tulensijan keskikohdalla
oli tuli koskematon maa vas-
taan 62 cm:n, idempänä 85 cm:n
syvyydessä. Länsipuolella
Tulensijaa ilmautui vähän matkan
päässä koskematon maa mel-
kein pinnasta alkaen.

- Mainittava on, että ruudulla
ilmantui lähes 2 m² laajuinen
kuopanne, jossa ei kuitenkaan
ollut tuhkamaata koko kuo-
passa vaan muuten liikaista
maata 91 sm. syvyyteen ^(Hunkiokuoppa?) asti.
Kaivausalueen eteläisim-
mässä osassa tuli paljas-
ketuksi kaksi kuopanteista,
enää vain osittain säilynyttä
tulensijaa. Kerrosjärjestys näi-
den, III:nen ja IV:nen tulensi-
jan tienoissa on osoitettu eri-
tyisessä profiilikavassa (ks.
myös valokuvaa, jossa mies seisoo
keskielalla). Kuten tästä käy
selville, on turvekerroksen alla,
josta muuten leijyhietakerros ei
ole erotettavissa (arvattavasti
sen vuoksi, että pintamaa on
ehkä viljelyksen kautta sekau-
nut), vahvempi tai heikompi,
eri syvyyteen painuva punaisen-
ruskea kerros ja sen alla on,
^{(tai ainakaan ihan yhtenäisesti) (kuten lietikuoppain milissä) (myös)}
ei kuitenkaan kaikkialla, eri vah-
vuinen ja eri syvyyteen ulottu-
va tuhka-kerros. Sängun vahva on
tuhkamaa IV liesikuopassa
(lähes 1/2 m), heikko kutsijaa
III liesikuopan pohjalla (eni-
tään 20 sm). Viime mainitusta
liesikuopasta on tämän tuhka-
maan päällä mykion tapainen,
enintään 30 sm vahvuinen otus,

ja sen yläpuolella Toinen tukka-
kerros ja sen päällä heikko pu-
nainen kerros, joten tässä siten
on olemassa kaksi, jonkun väli-
ajan erottamaa eri asutus-
kerrosta. Muuten eivät eri
kerrosten väliset rajat suuri-
kaan ole jyrkkiä, vaan esiin-
mäkseen muuttuvat kerrokset
vähitellen toisiinsa, osottaen si-
ten pohjaveden vaikuttamaa fyys-
sikkistä jopa kemiallistakin pro-
sessia. Näin näkyy tukkamaa-
kin veden vaikutuksesta poi-
nevan epätasaisiin rajoihin, kielek-
keiden tavoin, alaspäin. III lie-
sikerönnön syvyys, pinnasta laskien
on noin 80 cm, IV:nen lähes
1 m. Kulttuurikerroksen pohjana
on karkea soramaa, joka syven-
mällä muuttuu hiedaksi.

Löydöt.

Löydöissä on kiveä vain
muuan iskehtetty liuskekappale
(aseainesta) ja jonkun verran
kvartsiinsirpaleita. Muita löytöjä
on pieni määrä galaneita leuan-
siruja (liesien I, II ja IV koh-
dalta ynnä joitakin muualtakin
esim. reudulla a olevasta kuo-
pasta), niiden joukossa kalau-
ja nisäkästen luuta, osottaen
siten sekä kalastuksen että
metsästyksen harjoittamista.
Enimmät löydöt ovat keuhkoku-

saviastianpalasia. Näiden joukosta on kumminkin vain harvoja tavalliseen kivikauden keramiikkaan kuuluvia, jotka samallaisten edellisen vuoden löytöjen keralla osottavat yhteyttä Viipurin Häyrymäen, Räisälän Papinkankaan, Kaukolan ja Visolanden, Kiuruveden, Vihannin y.m. löytöpaikkain kanssa. Lisäksi on joitakin laakeilla uruaiseilla koristettuja palasia (5427: 258, 262, 269, 271, 272), joille on yhtäläisyyksiä Kaukolasta (myöskin näisintä kivikautta?), muuan kautta taatun Kämpäikeellä muitta ilman keoppia koristettu iso astiankappale (5427: 268, piirros c), jota muistuttaa ahvenanmaaltaisesta alemmalla korkeudella tavatusta Kämpäkeramiikasta, sekä joitakin erikoisia tälle paikalle ominaisia, varmaankin kivikautisia muotoja. Mutta runsaasti on jäännöksiä saviastioista, jotka säven ja koristelun puolesta eroavat kaikista Jämsäastioista (kivikauden astialöydöistä). Ne ovat asbestinsekaista, "likilaskoista", vaaleanruskeaksi pölyttua savena. Koristeina ei ole keoppia vaan leveitä, soikeita, hiukan vaihtelevia hammasleimoja, jotka peittävät koko pinnan, rivin y.m. järjestettyinä. - Löytösuhteista

mainittakoon, että niin viime mainittuja kuin muita on löydetty sängen hajallaan kaivausalueella, nähtävästi samaan astiaan kuuluvia kappaleita aina 18 m päässä toisistaan.

Asuinpaikan luonteesta.

Kuivavaa paikan asutukselle on, ettei erityisesti kivillä ladottuja liejiä ole esiintynyt vaan ainoastaan neljä tukkakiettä (osaksi keupanteisia), mikä mahdollisesti osottaa asutuksen väliaikaista luonnetta. Kulttuurikerroksen (tukkapöytäin) ja osaksi keramiikan yhtäläisyyden kannalta lienee paikka lähinnä verrattava Viipurin pitäjän Häyrymäkeeseen. Tansmaankin on asutusta paikalla ollut vain kesäaikoina, sillä talven säille ei se seinkään ole otollinen. Ilmeisesti erikäistä asutusta viittaa edellä mainittu kerrosjärjestys III lieden kohdalla. Harvinaisen on asuinpaikan asema saarella, joka edellyttää toisellaisia kalastustapoja kuin jokien ja salmien varrella (nähtävästi koukkukalastusta ja verkkoja eikä toekalastusta) ja lisäksi myös hyviä vesikulkuuneuroja. Lentoödyt osottavat myös metsästyksen harjoittamista,

minkä luonnollisesti on löytynyt
tapakua mantereella, josta
^(Mikro?)
pöydetyt kukset ovat puljetut saarelle.